

סיכום האירועים בגבול רצועת עזה

4 בנובמבר 2018

כללי

◀ ביום שישי 2 בנובמבר 2018 נערכה ברצועת עזה צעדה נוספת במסגרת "צעדות השיבה". בצעדה, שהייתה קטנה יחסית בממדיה, השתתפו כמה מאות מפגינים (זאת לעומת כ-16,000 בשבוע שעבר). **רוב המשתתפים לא התקרבו לגדר הביטחון** ועל כן **סף החיכוך עם כוחות צה"ל היה נמוך יחסית**. כתוצאה מכך גם מספר הנפגעים היה נמוך (על פי נתוני משרד הבריאות ברצועה פונו לבתי החולים 32 פצועים). כמו כן **לא שוגרו עפיפונים ובלוני תבערה ולא נעשו ניסיונות לפרוץ את הגדר**.

◀ ההפחתה הניכרת של רף האלימות הייתה ככל הנראה **תוצאה של לחץ מצרי על חמאס ושאר הארגונים בעקבות התקדמות במשא ומתן להסדרה**. משלחת מצרית אף סירה באחד ממוקדי ההפגנות כדי לעמוד מקרוב על יישום חלקם של הפלסטינים בהבנות. חברי הרשות הלאומית העליונה לצעדת השיבה הגדולה קראו במסיבת עיתונאים שערכו לאחר המפגש עם המשלחת הביטחונית המצרית **לקיים את צעדות השיבה בדרכי שלום** (אלוטניה, 1 בנובמבר 2018). יחד עם זאת הבהירו בכירי חמאס ושאר ארגוני הטרור ברצועה כי **לא יוותרו על המשך קיום הצעדות**.

פעילי כוח הריסון של חמאס מכים באלות מפגינים ומונעים התקרבותם לגדר הביטחון (דף הפייסבוק של פתח, 2 בנובמבר 2018)

◀ נראה כי לראשונה מאז אוגוסט 2018 חלה פעם נוספת התקדמות משמעותית במגעים לקראת הסדרה בתיווך מצרי. נראה כי גם הפעם המדובר **בהסדרה מינימליסטית**, שתביא להרגעת המצב בשטח תמורת פתיחת המעברים והכנסת סיוע הומניטארי לרצועה, על בסיס **ההסכמים וההבנות שהושגו התום מבצע "צוק איתן"**. עם זאת, **קיימים עדיין מכשולים בדרך להשגת ההרגעה** הן מצד **גורמים חיצוניים** (הרשות

הפלסטינית למשל), והן מצד **ארגוני טרור פלסטינים** (הג'האד האסלאמי בפלסטין העלול להערים קשיים מתוך רצון להטביע את חותמו על כל הסדר שיושג)

"צעדת השיבה"

◀ הצעדה ה-32 במספר (מאז 30 במרץ 2018) נערכה ביום שישי 2 בנובמבר 2018. הצעדה עמדה בסימן "עמנו יסכל את ההחלטה האומללה" (הכוונה להצהרת בלפור, שב-2 בנובמבר צוין יום השנה ה-101 לפרסומה). ההשתתפות בצעדות הייתה **מצומצמת יחסית לשבועות האחרונים** (16.000 השתתפו בהפגנה בשבוע שעבר). במסגרת האירועים נערכו טקסים ב"מחנות השיבה" במהלכם שרפו המשתתפים כרזות עליהן נוסח הצהרת בלפור ותמונות של הלורד בלפור (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה לצעדת השיבה הגדולה, 2 בנובמבר 2018).

מימין: מפגינים פלסטינים במזרח העיר עזה (חשבון הטוויטר PALINFO, 3 בנובמבר 2018). משמאל: מפגינים פלסטינים מול כוחות צה"ל במרכז הרצועה במהלך "צעדת השיבה" (חשבון הטוויטר PALINFO, 2 בנובמבר 2018)

מפגינים פלסטינים שורפים את הצהרת בלפור ותמונות של לורד בלפור במחנה השיבה במזרח העיר עזה (חשבון הטוויטר PALINFO, 2 בנובמבר 2018)

◀ קודם להפגנה קיימו חברי הרשות הלאומית העליונה לצעדת השיבה ולהסרת המצור מסיבת עיתונאים בה קראו לפלסטינים ברצועת עזה להגיע בהמוניהם לצעדות יום שישי ולקיימן בדרכי שלום ולא לתת לישראל

הזדמנות לבצע ירי צלפים לעברם. הרשות הודתה למשלחת המצרית על תפקידה ומאמציה למען אחדות העם הפלסטיני (אלוטניה, 1 בנובמבר 2018).

חברי הרשות הלאומית העליונה לצעדת השיבה הגדולה במסיבת עיתונאים בעזה לאחר המפגש עם המשלחת הביטחונית המצרית קוראת לקיים את צעדות השיבה בדרכי שלום (אלוטניה, 1 בנובמבר 2018)

- ◀ רוב המפגינים הפלסטינים התקהלו בחמישה מוקדים של מחנות השיבה ולא התקרבו לאזור גדר הביטחון. במהלך אירועי יום שישי לא היו ניסיונות לפרוץ את הגדר, כמו כן לא שוגרו עפיפונים ובלוני תבערה לעבר ישראל. דווח, כי כוח הריסון של חמאס פעל למניעת התקרבות המפגינים לגדר הביטחון (דף הפייסבוק של פתח, 2 בנובמבר 2018).
- ◀ באחד המוקדים, מזרחית לעיר עזה, ניסו כמה מפגינים להסיר מכשול של גדר שמוקם במרחק של כמאה מטרים מהגבול. בכלי התקשורת הפלסטינים דווח על ניסיון של כמה מפגינים לחתוך את גדר הביטחון (חשבון הטוויטר שבכה קדס, 2 בנובמבר 2018). כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו על ירי של פגז של כוחות הארטילריה הישראליים לעבר מטרה בקרבת המרפאה הצבאית מזרחית לעיר עזה (חשבון הטוויטר שבכה קדס, 2 בנובמבר 2018).
- ◀ כפועל יוצא מרף האלימות הנמוך גם מספר הנפגעים היה השבוע קטן יחסית. ד"ר אשרף אלקדרה, דובר משרד הבריאות בעזה, דיווח על 32 נפגעים, אשר פונו לטיפול רפואי בבתי החולים ברצועה (חשבון הטוויטר של אשרף אלקדרה, 2 בנובמבר 2018).
- ◀ **המשלחת הביטחונית המצרית, העוסקת בניסיון ההרגעה, הגיעה זו לראשונה, לאחד ממוקדי ההפגנות, ל"מחנה השיבה" מזרחית למחנה הפליטים ג'באליא בצפון הרצועה (שבכה קדס, 2 בנובמבר 2018). ככל הנראה כדי לעמוד מקרוב אחר יישום ההבנות על הפסקת האלימות.**

המשלחת הביטחונית המצרית מגיע לביקור ב"מחנה השיבה" במזרח ג'באליא (אלוטניה, 2 בנובמבר 2018)

◀ הרשות העליונה קראה לפלסטינים להשתתף בפעילויות צעדת השיבה ביום שישי 9 בנובמבר 2018 שיתקיימו בסימן "הצעדה נמשכת" בכירי חמאס **שנטלו חלק באירועים הביעו הערכה למאמצי התיווך המצריים ולהישגים שהשיגו אך במקביל המשיכו להתבטא בזכות המשך הצעדות :**

◆ **ח'ליל אלחיה, חבר הלשכה המדינית של חמאס, בנאום שנשא במזרח העיר עזה הדגיש, כי "צעדות השיבה" תמשכנה להתקיים ואף שיגר איום מרומז לפיו ישראל "תראה בחורף מה שהיא לא ראתה בקיץ" (ערוץ אלאקצא, 2 בנובמבר 2018).**

בכיר חמאס ברצועה ח'ליל אלחיה נושא נאום במהלך "צעדת השיבה" במזרח העיר עזה (דף הפייסבוק של הרשות הלאומית העליונה לצעדת השיבה הגדולה, 3 בנובמבר 2018)

◆ **ח'אלד אלבטש, בכיר הג'האד האסלאמי בפלסטין, ציין, כי "צעדות השיבה" תמשכנה להתקיים ותהיינה רועשות ומשמעותיות יותר (ערוץ אלאקצא, 2 בנובמבר 2018) .**

◆ **אסמאעיל רצ'ואן, בכיר חמאס, אמר כי הרשות הלאומית היא זו המחליטה לקראת כל יום שישי אם יש צורך במכונות ייעודיות בצמיגים וכדומה. הוא קרא לאומה הערבית והאסלאמית לשים לב לחולשתה של ישראל. "כהוכחה" לכך טען שעל-פי התקשורת משפחות ישראליות רבות מיישובי עוטף עזה בורחות מבתיהן מכיוון שהן מרגישות בלתי מוגנות (ערוץ אלאקצא, 2 בנובמבר 2018).**

**אסמאעיל רצ'ואן, בכיר חמאס בצעדת השיבה במזרח עזה
(דף הפייסבוק של אסמאעיל רצ'ואן, 2 בנובמבר 2018)**

◆ **מאהר מזהר, חבר הלשכה המדינית של החזית העממית לשחרור פלסטין**, אמר כי יש לנסות בכל דרך להפחית אבדות ולשמור על דמו של העם הפלסטיני. בנוסף טען, כי הרשות הלאומית היא שתקבע את מידת ההסלמה בצעדות וציון, כי פעילות "יחידת הבלבול הלילי", שיגור בלוני תבערה ועפיפונים, חיתוך הגדר ושריפת הצמיגים **לא יפסקו** (דניא אלוטן, 2 בנובמבר 2018).

◆ **דאוד שהאב, דובר הג'האד האסלאמי בפלסטין**, אמר כי הטקטיקות החדשות שהחליטו לפעול לפיהן נותנות הזדמנות לכך שלא יהיו פצועים בקרב המשתתפים בצעדות אולם הדגיש כי הטקטיקה החדשה לא מעידה על עצירת הצעדות. הוא הוסיף, כי הם דנים במספר הנחיות בשטח כדי שלא יהיו יותר אבדות בחיי אדם. שהאד הביע הערכה למשלחת הביטחונית המצרית הפועלת להשיג פיוס ולסיים את "התוקפנות" נגד הרצועה (אלרסאלה.נט, 1 בנובמבר 2018).

ניסיונות הסדרה בתיווך מצרים

◀ השקט היחסי במהלך ה"צעדת השיבה" נבע ככל הנראה מהעובדה, כי בתיווך מצרים, הושגו מספר הבנות בעניין רגיעה ברצועת עזה. במסגרת מאמצי ההסדרה הגיעה לרצועת עזה משלחת מצרית בראשות אחמד עבד אלח'אלק, ראש מנהלת ישראל ופלסטינים במודיעין הכללי המצרי וקיימה סדרה של מפגשים עם נציגי חמאס, הארגונים הפלסטינים וחברי הועדה הלאומית לצעדות שיבה.

המשלחת הביטחונית המצרית נפגשת בעזה עם נציגי הארגונים הפלסטיניים והרשות הלאומית העליונה לצעדות השיבה (דף הפייסבוק QUDSN, 1 בנובמבר 2018)

הנהגת חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין ערכו פגישה במשרדו של אסמאעיל הניה ודנו ביוזמה המצרית ובהבנות להשגת רגיעה מול ישראל. בסיכום הישיבה דווח על מספר החלטות ביניהן הרחבת הפעילות במסגרת חדר המבצעים המשותף של כלל הארגונים ברצועה והמשך "צעדות השיבה" עד שתושגנה כל מטרותיהן, אם כי **המשתתפים הונחו על שמירת התנהלות הצעדות ב"דרכי שלום"** (פלסטין אליום, 1 בנובמבר 2018). בראיון שהעניק **יחיא אלסנאר, ראש הלשכה המדינית של חמאס ברצועה**, הדגיש, כי צעדות השיבה תימשכנה עד להשגת מטרות העם הפלסטיני ובראשן הסרת ה"מצור" ברצועת עזה (ערוץ אלוטניה, 1 בנובמבר 2018).

מימין: מפגש משותף של הנהגות חמאס וג'האד אסלאמי בפלסטין, לדין ביוזמה המצרית (חשבון הטוויטר PALINFO, 1 בנובמבר 2018). משמאל: יחיא אלסנאר בראיון בתום המפגש המשותף של חמאס וג'האד אסלאמי (ערוץ אלוטניה, 1 בנובמבר 2018)

מעבר לשקט היחסי בהפגנת יום שישי ואשר נקשר לתיווך המצרי, **לא חשפו הצדדים באופן רשמי את תוצאות המהלכים להשגת הסדרה**. עם זאת, כלי התקשורת הפלסטיניים והערביים פרסמו באופן לא רשמי על תוצאות השיחות:

◆ **מקורות בחמאס** מסרו, כי הפגישה שנערכה בלשכתו של אסמאעיל הניה, ראש הלשכה המדינית של חמאס, הייתה חיובית וכי הדיון עסק בין היתר **במנגנון הכנסת כספים מקטר לרצועה**. צוין כי המשלחת

המצרית הציעה שכדי להתגבר על התנגדות ישראל לכך שהכסף לא יגיע לידי חמאס יגובש מנגנון פיקוח מטעם האו"ם שיהיה אחראי על חלוקת הכספים בקרב הפקידים שימונו על ידי חמאס (אלאח'באר, 31 באוקטובר 2018).

◆ **"מקורות פלסטינים"** הבהירו כי אמנם לא הושג הסכם רגיעה בפועל אך גובשה **נוסחה במתכונת של "שקט תמורת שקט" על בסיס הסכם הפסקת האש שהושגה ב-2014**. המקורות הוסיפו כי הוסכם להשיב את השקט משני צדי הגבול, לפתוח את המעברים באופן מלא ובכלל זה את מעבר רפיח, להכניס סחורות לרצועה בפיקוח ישראלי. ההסכם כולל גם הכנסה של דלק עבור תחנת הכוח ברצועת עזה, פתרון המשבר עם הרשות הפלסטינית הנוגע לתשלום מס הבלו והרחבת אזור הדיג ל-12 מייל תוך חצי שנה עד שנה. כמו כן ציינו המקורות כי לפי ההסכם קטר מתחייבת להעביר תשלומים במהלך שלושה או שישה חודשים לפקידי חמאס וכי ישראל האו"ם ויתכן גם ברשות יפקחו על כך (אלקדס, 2 בנובמבר 2018).

◆ **"מקורות ברצועה"** מסרו כי בפגישות בין הארגונים לבין המשלחת המצרית הוחלט לעצור את הפרחת בלוני התבערה, את חיתוך גדר הביטחון ואת פעילויות "יחידת הבלבול הלילי". עם זאת הוחלט להמשיך את הצעדות ו"מחנות השיבה" **ללא יצירת חיכוך עם חיילי צה"ל** (אלאח'באר, 2 בנובמבר 2018). בנוסף צוין, כי עליהם לעצור את ההפגנות היומיות בזיקים ולהמשיך ב"צעדות השיבה" בגרסתן החדשה עד סוף 2018. במקבל תפעל מצרים להרחבת אזור הדיג ל-14 מייל, פתיחת מעבר רפיח באופן קבוע וסיוע לפרויקטים תשתיתיים ולפרויקטים שאמורים לספק כשלושים אלף מקומות עבודה ברצועה. כמו כן תפעל מצרים לקידום עסקת חילופי השבויים ולכונן הפסקת אש של שלוש שנים לפחות בפיקוח בינלאומי ובחסות רוסיה והאו"ם (אלאח'באר, 2 בנובמבר 2018).